

LISZT FERENC ZENEMŰVÉSZETI FŐISKOLA
LISZT FERENC EMLÉKMÚZEUM ÉS KUTATÓKÖZPONT
Budapest VI., Vörösmarty utca 35.
H-1064

Ms 165

Dalszövegek kérimotos másolata
megsfordító sokkal



ZENEAKADÉMIA
LISZT MÚZEUM

14 l

- 1) Br | la tombe et la rose
2. S | Comment, disaient-ils ...
3. Br | Entent! si j'étais roi
4. Br | s'il est un charmant gazon
5. S | Oh, quand je dors



ZENEAKADÉMIA
LISZT MÚZEUM

Ms 165

R: 573 - 1844 (S. T.)

M:

S: 285

rossz megdőlés mest.
V. Hugo



Namus - B

La tombe et la rose

les voix intérieures 1837 VI.3.

róza

Fraknói VI. 29: A sír és a
(Devenyi G.)

La tombe dit à la rose:

- Des pleurs dont l'aube t'arrose
Que fais-tu, fleur des amours?

La rose dit à la tombe:

- Que fais-tu de ce qui tombe

Dans ton gouffre ouvert toujours?

A sírbolt Kérdi a rózsát:

ha a hajnal harmatot szór rád,
harmatkönnyel szép rózsá mit csinálsz?

A róza így szól a sírhoz:

mit csinálsz azzal kit sírod

mindig tart vak mélyébe zássz?

La rose dit: - Tombeau sombre,

De ces pleurs je fais dans l'ombre

Un parfum d'ambre et de miel.

La tombe dit: Fleur plaintive,

De chaque âme qui m'arrive

Je fais un ange du ciel.

A róza szól: barba sírbolt,

mind a könny, mely harmatos
ír volt, tiszta méz ^{és} édes illatár.

Így szól a sír: Könnyes róza,

minden lélek, ha jó az óra,

a mélyből Kék égbe száll.



ZENEAKADÉMIA
ZSÓF MŰZEUM

R: 570/a - 1843 (S-T)

6 - 1859 (S-T)

V. Hugo

"Les rayons et les ombres" - bé
1838 VII. 18.

Namur → S

Fraknói = TV.

Comment, disaient-ils...

(Autre Guitare)

ford.: Hárs Ernő

"Comment, disaient-ils" - festiál

"avec nos nacelles,
fuir les algazils?"

"Ramez! (ramez!) - Hugoncelle
disaient-elles. Coak 1x!

(everz! fáradozz!)

"Ti nők, van e tén,
hol ör el nem érhet"
szólt a férfinep.

"A víz, a víz"
szólt az ének.
Lány

"Comment, disaient-ils"
"oublier querelles,
misères et périls?"

"Dormez! (dormez!) - Aludj!
disaient-elles. Almodj!

ZENEAKADEMIA
LISZT MŰZEUM

"Ti nők, van e lét,
hol a gond nem éget"
egy szólt a férfinep.

"Az éj, az éj."
szólt az ének.

"Comment, disaient-ils"
"enchanter les belles
sans philtres subtils?"

"Aimez! (aimez!) - Szeren!
disaient-elles,

x) ramez, dormez! aimez!"
disaient-elles!

"Ti nők, van e még,
oly gyöggir a széprek,
mint bódító élv."

"A vágy, a vágy"
szólt az ének,
"a víz, az éj, a vágy"
szólt az ének.

x) E 2 sor nem V. Hugótól; Liszt-i találmány

Ms 165

R 570/a
M 635
S:

V. HUGO

Ōk. VII/1. (p. 42)
Frad.: IV/9

Comment, disaient-ils..

Sv.T. Első verzió

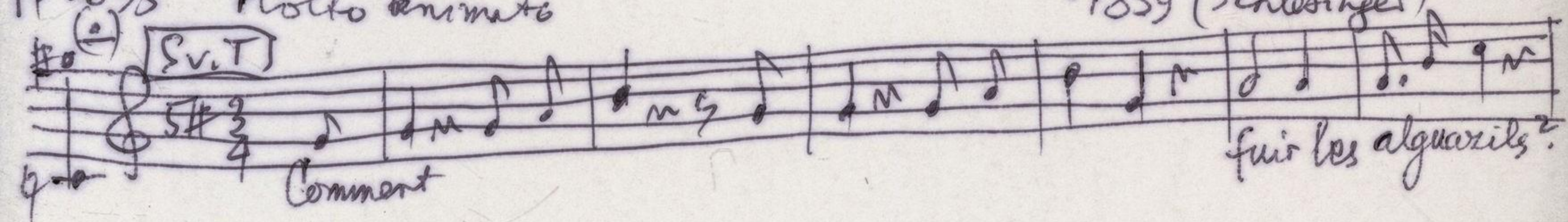
b. (b.) Animato

1843
Schlesinger 1844



R: 570/b Második verzió
M: 635 Molto animato

Ōk. VII/2
1859 (Schlesinger)



Ms 165

R: 571 a) 1844, S. v. T.
M: 631 b) 1859
S: 283

V. Hugo

(À une femme)

Enfant! si j'étais roi

(les feuilles d'automne - bœ, 1829 v.8.)

Enfant! si j'étais roi, je donnerai l'empire,
Et mon char, et mon sceptre, et mon peuple à genoux,
Et ma couronne d'or, et mais bains de porphyre,
Et mes flottes, à qui la mer ne peut suffire,
Pour un regard de vous!

Si j'étais Dieu, la terre et l'air avec les ondes,
Les anges, les démons courbés devant la loi,
Et le profond chaos aux entrailles fécondes,
L'éternité, l'espace, et les cieux, et les mondes,
Pour un baiser de toi.

Ha én király volnék

(Fraknói I. 16. o.)

Lányi Viktor ford. = ritmus változtatásokkal

Ha én dús király volnék, s hódolnának nekem százak,
Szólnék hozzád: vedd a trónt, im a nép téged áld,
s dicsfényben ég büszke föld. Mind a tündéri várak,
gályák, mik szerte a távol tengert járják,
tiéd ez mind, csak egyszer nézz te rám.

S ha volnék Isten, ki földet, léget, minden óccánt,
ki mennyet és ki poklot egyaránt porba sújt.
Adnám a termő ürt, minden élő, morzó lénygel
az idők teljét, Mindenséget és égi trónom.
(Nem kéne más) csak az a csók, egy csók.

Ra 572/a S-T, 1844

b T, 1859

V. Hugo

Namur = Br!

"Nouvelle chanson sur un
vieil Air"

Foalnoir = IV.



S'il est un charmant gazon

a "Les Chants de crépuscule"
Kotzebue, 1834 II. 18

ford. Veress Endre

1. S'il est un charmant gazon
que le ciel arrose,
où brille en toute saison
quelque fleur éclosé,
où l'on cueille à pleine main
lys, chèvrefeuille et jasmin,
[j'en veux faire le chemin
où ton pied se pose!]

1. Ha volna oly tarka rét,
Melyre néz a Kék ég,
Hoc fénylőn tárja feled
Virág szirma Kékjét,
Melyből minden Kérbe jut
Hárs, liljom, jázmin az út,
[Járnál rajt, amerre fut,
S lépne rajta lábad!]

2. S'il est un rêve d'amour
parfumé de rose,
où l'on trouve chaque jour
quelque douce chose,
un rêve que Dieu bénit
où l'âme a l'âme s'unit,
[Oh! j'en veux faire le nid
où ton cœur se pose!]

2. Ha álom volna a lét,
Melyben illat árad,
Szemünk vágyva nézne szét,
Soha el nem fárad,
Oly álom, mit áld az ég,
Hol szívvel a szív együtt ég!
[Oh! fészket építenék,
Benne ringna vágyad!]

Cœur

R: 569/a T-S=1844 V. Hugo

Namur (S)

18 T(!) 1859

M: 634

Les rayons et les ombres (1839 VI. 19)

S: 282

Oh, quand je dors.

Franciai I/11

Lányi Viktor ford.

Oh, quand je dors, couche
viens auprès de ma chère,

Comme à Pétrarque
apparaissait Laura. (.)

Et qu'en passant
ton haleine me touche...

Soudain me touche
s'entr'ouvrira!

Sur mon front où peut-être
s'achève

Un songe noir qui trop
longtemps dura,

Que ton regard
comme un astre se lève...

Soudain mon rêve
Rayonnera!

Puis sur ma lèvre où
volte une flamme,

Eclair d'amour que Dieu même épura

Pos un baiser, et d'ange devienne femme...

Soudain mon âme

S'éveillera!

Oh viens, comme à Pétrarque
apparaissait Laura!

Ha álmodom mely,
akkor várak az éjben,

Mint egykor Laurát

Petrarca várta hűn.

Ha hozzám száll

és a sóhajod érzem,

E szívben mélyen

enyhül a kín

Ha fáradt főmre

a én von majd fátglant

És rámborul a
féjő neme gyász.

Mint égi angyalt,
oly szent fényben látlak

Es érzem a hat

a gyöngylés (ah a gyöngylés)

És hogyha égőn

forr az ajkamra csókolod,

s keblemre hullsz, te

fénylő tiszta lény...

Egy csókolódást a

mennyből is lemondok,

S a földön nem lesz, csak én.

O jöjj, úgy várak én,

Mint Petrarca Laurát!

Ms 165

R. 569/a

Első verzió:

V. HUGO

Ök. VII/1 (p. 36)

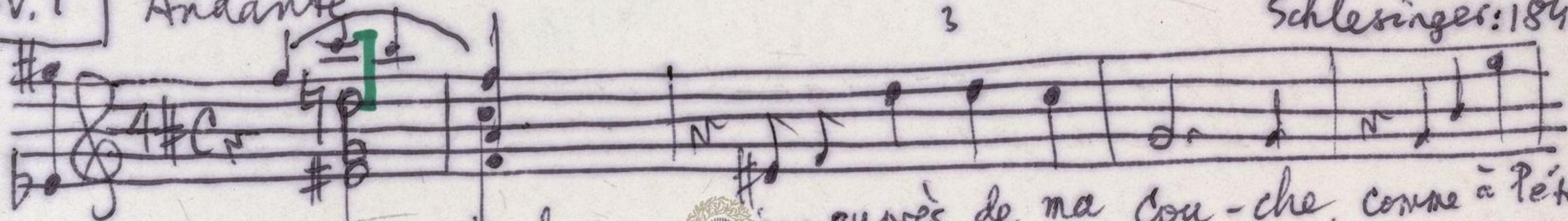
M. 634

S

Oh! quand je dors

Sv. T

Andante



oh! quand je dors,



LISZT MŰZEUM

viens auprès de ma cou-che, comme à Pétersbourg

Második verzió

Ra = 569/b

Mi = 634

Ök. VII/2 (p. 159)

Készült 1859

Schlesinger = 1859 u. 60

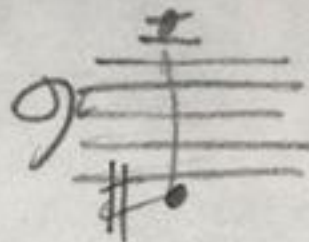
Ms 165

R: 574 - 1844

M: 639

S: 286

V. Hugo



Bassus

Gastibelza. Bolero. (Guitare)

Gastibelza, l'homme à la carabine,
chantait ainsi:

- Quelqu'un a-t-il connu Donna Sabine,
Quelqu'un d'ici?

Dancez, chantez, villageois! La nuit gagne
Le mont Falou... -



ZENEAKADÉMIA
LISZT MŰZEUM

Ms 165

R 642 (Für eine Frauenstimme (A) und Kl. (oder Harm.)

M —

V. HUGO

S 342

Ök. V/6

Le Crucifix

1884 (Kant., alle 3 Fassung)

(org. v. harm. kísérettel).

(da Les Contemplation, III, les luttas et les rêves; 1842
mars.)

Vous, qui pleurez, venez à ce Dieu, car il pleure.
Vous, qui souffrez, venez à lui, car il guérit.
Vous, qui tremblez, venez à lui, car il sourit.
Vous, qui passez, venez à lui, car il demeure



ZENEAKADÉMIA
LISZT MŰZEUM

Ms 165

V. Hugo: Le Crucifix

(1802 - 1885)

A Keresztrefeszített

Jöjjetek, Kik sírtok
jöjjetek az Isten(etek)hez,
mert ő sír.

Ti, akik szenvedtek
jertek őhozzá,
mert ő meggyógyít (megvigasztal)

Ti, Kik féltek
jertek őhozzá,
mert ő megvigasztal.

Ti, Kik elmúltok (elhúnytok)
jertek őhozzá,
mert ő itt marad (örökre).



ZENEAKADÉMIA
LISZT MÚZEUM

Victor HUGO
(1802 - 1885)

Venez qui pleurez,
venez à ce Dieu,
Car il pleure.

Vous qui souffrez,
venez à lui,
car il guérit.

Vous qui tremblez,
venez à lui,
Car il sourit.

Vous qui passerez,
venez à lui,
car il demeure.

Jertek, Kik sírtok
jertek az Isten(ek)hez,
mert ő sír.

Ti, Kik szenvedtek
jertek őhozá,
mert ő meggyógyít }
- vigasztal }

Ti, Kik { reménytel
féltek
reménytel
jöjjetek hozzá,
mert ő { mosolyog (?)
- megvigasztal

Ti, Kik elmúltok
jertek őhozá
mert ő - megmarad
- itt "
- örökne



ZENEAKADÉMIA
LISZT MŰZEUM

Ra.
Mi.
Si. } még
 } miacs

V. HUGO

Kecskeméti.
(Orsz. Széchi Klár)

Marie Tudor c. drámának I. felv. 5. jel.

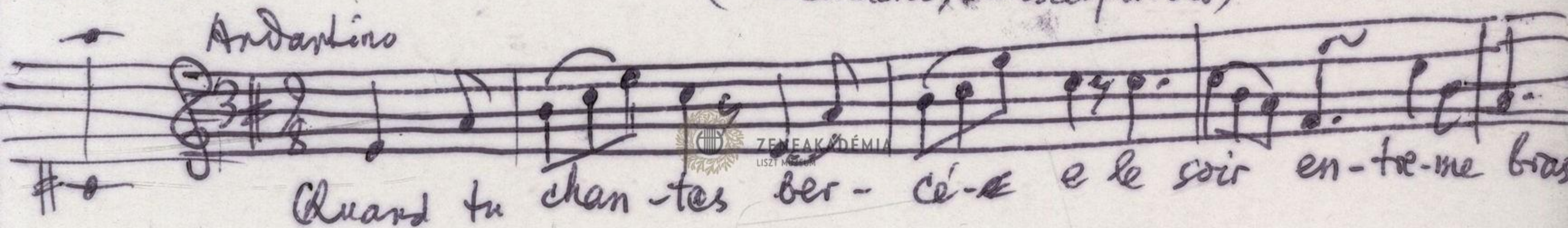
Quand tu chantes

9 v. T

ded. : Matilde Juva BRANCA
(mecénásnő, művészpártoló)

28. Mai 1849
Paris

Andantino



Quand tu chan-tes ber-ce-e e le soir en-to-me bras

MS 165

Victor HUGO = Marie Tudor I. febr. 5.

Quand tu chantes, bercée
le soir entre mes bras,
Entends-tu ma pensée
Qui te répond tout tout bas?
Ton doux chant  me rappelle
les plus beaux de mes jours... -
Chanter, ma belle,
Chanter toujours!

Ms 165

Kottamásolat mellékletek

Torrai Miklós "Liszt V. Hugo dalai"
c. előadásához

38 old.



ZENEAKADÉMIA
LISZT MÚZEUM

Br 29
1

A SÍR ÉS A RÓZSA LA TOMBE ET LA ROSE

V. Hugo

Fordította Devecseri Gábor

Lento

A sir bolt - kér - di a
La tom - be dit à la

p sotto voce

ró - zsát: ha a haj - nal har - ma - tot szór -
ro - se: des pleurs dont l'au - be t'ar - ro -

dolce legato

rád, har - mat - köny - nyel szép ró - zsa, mit csi - nálsz?
se que fais - tu, que fais - tu, fleur des a - mours?

poco rit.

p dolce

A ró - zsa így szól a
La ro - se dit à la

più dolce

pp sempre dolcissimo

espressivo

sir - tom - - - hoz: mit csi - nálsz az - zal, kit si - - -
 be: que fais - tu de ce qui tom - - -

rod min - dig tárt vak mé - lyé - be zársz, - - - vak
 be dans ton gouf fre ou - vert tou - jours, - - - ou - -
 (örvény, melység)


 ZENEAKADÉMIA
 LISZT MÚZEUM
declamato

éj vért - be tou zársz? A ró-zsa szól:
 jours? La ro-se dit:

marcato *poco rinforz.*

bar - na sir - bolt, mind a könny, mely har - ma - tos
 tom - beau som - bre de ces pleurs je fais dans -

con grazia *dim.* *p dolce*

2 1 3 1

ir volt, tiszta méz lesz és é - - - des il - lat -
l'om - bre un par - fum, un par - fum d'om-bre et de

E - d *declamato*

ár. muel. így szól a sír: könny-nyes
La tombe dit: fleur plain-

mp *p* *poco sforzato*

rfz *rfz*

ró - - - - zsa,
ti - - - - ve,

espr. assai

min - den lé - - - - lek, ha jő az
de chaque à - - - - me qui m'ar - -

ó - ra, a mély -ből kék - ég - be száll,
ri - ve je fais un an - ge du ciel,

dolce armonioso

a - kék - ég - be száll, a —
un — an — ge du ciel, un —



ZENEAKADÉMIA
LISZT MŰZEUM

kék ég - be száll.
an - ge du ciel.

rfz

fais un ange du ciel, du ciel

Ra: 570, 7
Mi: 635
S:

TI NŐK, VAN-E RÉV

Comment, disaient-ils..

V. Hugo

Fordította: Hárs Ernő

Szopran

Nagyon élénken (*Très animé*)

beszédszerűen (*parlé*)

p staccato, quasi chitarra

Ti
Com-

nők, van-e rév, hol őt el nem ér - het — szolt a fér-fi-nép.
ment, disaient-ils, „a - vec nos na - cel - les fuir les al-gua-zils?”

sempre stacc.

accel.

kissé visszatartva
(*un peu retenu*)

mezza p

A
Ra-

cresc.

pp

una corda

voce

viz, a viz —
mez! ra - mez!”

pp

smorz.

Nagyon élénken
(Très animé)

beszédszerűen (parlé)

a tempo *p*

szólt az é - nek.
disaient el - les.

Ti
Com-

pp *p*

tre corde

accel

nők, van-e lét, hol a gond nem é - get" így szólt a fér-fi-nép.
ment," disaient-ils, "ou-bli-er que-rel-les, mi - sè - res et pé-rils?"

cresc.

ZENEAkadÉMIA
LISZT MŰZEUM

kissé visszatartva
(un peu retenu)

p

Az
Dor-

pp

una corda

p *pp*

éj, az éj,
mez! dor - mez!"

smorz.

a tempo

Nagyon élénken (*Très animé*)

p

szólt az é - nek.
disaient - el - les.

pp

sempre p

tre corde

beszédszerűen (*parlé*)

"Ti nők,
"Com-ment,"

van-e még, oly gyógy - ír
disaient-ils, "en - chan - ter

a szép-nek, mint
les bel - les sans

bó - dí - tó élv."
phil - tres sub - tils?"

cresc.

f

p

"A
"Ai-

And.

molto riten. a piacere

dolce

a tempo vivace

vágy, — a vágy"
mez! — ai - mez!" —

szólt az é - nek,
disaient - el - les,

p

a víz, az éj, a
 ra - mez! dor - mez! ai-

vágy -
 mez!

cresc. *f*

szólt az é -
 disaient - el -

ossia
 nek. nek.
 les. les.

nek, szólt az nek.
 les, di - saient - el - les!

pp

ZENEAKADÉMIA
 TISZT MŰZEM

HA ÉN KIRÁLY VOLNÉK...

Enfant, si j'étais roi...

V. Hugo

Fordította: Lányi Viktor

Quasi allegro moderato

p

Ha én dús ki-rály
En-fant, si j'é-tais

p

un poco marcato

mf

vol - nek, s hó-dol-ná-nak né - kem szá -
roi, don-ne-rajs l'em - pi -

ZENEAKADEMIA
LISZT MŰZEUM

zak, szól-nék hoz - zád: vedd a trónt, ím a
re, Et mon char, et mon sceptre, et mon

nép té - ged áld,
peuple à ge - noux

f

mf

Red.

mf

s dics - fény - ben ég büsz - ke föld.
et ma cou - ron - ne d'or.

p

*

Red.

Mind a tün - dé - ri vá rak, gá - lyák,
et mes bains de por - phyre, Et mes flot - tes,

mf

cresc.

poco a poco cresc.

*

Red.

Red.

mik szer - te a tá - - - - - vol ten - gert jár - ják,
à qui la mer ne peut suf - fi - re,

ff

8

Red.

*

Red.

Red.

Red.

riten. mezza voce *(a tempo)* *p* *rit.*

ti - éd ez mind, csak nézz te rám, csak
 Pour un re - gard, pour un re - gard de

8

p

*

a tempo

nézz, egyszer nézz te rám, Sha vol - nék
 vous, un re - gard de vous! Si j'é - tais

cresc.

p

Red.

*

 ZENEAkadÉMIA

Is - ten, ki föl - det, lé - get, min - den ó - ce -
 Dieu, la terre et l'air a - vec les on -

f *p*

Red. *Red.* * *Red.* *

p *f*

ánt, ki meny - nyet és ki pok - lot egy
 des, Les an - ges, les dé - mons cour-

Red. * *Red.* * *Red.*

Kissé élénkebben (un peu plus animé)

uj - jal por - ba sújt,
bés de - vant ma loi.

cresc. *f* *sfz* *rinf.*

ad - nám a ter - mö
Et le pro - fond cha -

sf *rinf.*

űrt, min - den é - lő, moz - gó
or aux en - trail - les fè -

lény - nyel, az i - dők tel - jét, a
con - des, L'é - ter - ni -

sf *rinf.*

 ZENEAKADÉMIA
TISZT MŰZSEIM

szélesítve (en élargissant)

Min den - sé - get és é - - gi
té, l'es - pace, et les cieux et les

ff

Red. *

tró - - - nom. Nem ké - ne más,
mon - - - des, Pour un bai - ser,

Tempo I. *riten. a piacere* (a tempo)

ff *p* *p*

Red. *

csak az a csók, egy csók, az az é - gő csók, csak egy
pour un bai-ser de toi, un bai-ser de toi, un bai -

p *rit.* *a tempo* *pp*

dolciss.

Red. una corda *

csók, egy csók.
ser de toi.

pp *ppp*

Red. *

HA VOLNA OLY TARKA RÉT

S'il est un charmant gazon

V. Hugo

Fordította: Veress Endre

Allegretto con moto e grazioso

p Ha vol- na oly
S'il est un char-

p dolce leggiero

tar - ka rét,
mant ga- zon,

Mely- re néz a kék ég,
que le ciel ar - ro - se,

Hol fény - lőn tár - ja fe- léd
où brille en tou- te sai- son

Vi - rág szir - ma
quel - que fleur é-

Red. ** Red.* ** Red.* ** Red.* ** Red.*

kék - jét, Mely-ből min - den kéz - be jut,
 clo - se, où l'on cueille à plei- ne main

p

smorz. *sempre dolciss.*

Red. *Red.*

Hárs, lil - jom, jáz - min az út,
 lys, chère - feuille et jas - min,

cresc.

Red. *Red.*
un poco accel. con grazia a tempo

Jár-nál rajt', a - mer-re fut, S lépne raj - - ta lá -
 j'en veux fai - re le che - min où ton pied - - se po -

mf *dolce* *p*

bad, Jár-nál rajt', a - mer-re fut, S lép - ne raj - - ta
 se, j'en veux fai - re le che - min où ton pied - - se

sf

poco rit. *a tempo*

lá - po - bad! se!

p *dolce*

smorz.

a tempo *p*

Ha á - lom volásna múzeum lét, Mely - ben il - lat
S'il est un rê - ve d'a - mour par - fu - mé de

pp *sempre legato*

á - rad, Sze - münk vágy - va néz - ne szét,
ro - se, où l'on trou - ve cha - que jour,

rit. *rit.* *rit.* *rit.*

So - ha el nem fá - rad,
 quel - que dou - ce cho - se,

pp

smorz.

Oly á - lom, mit áld az ég, Hol szív - vel a
 un rê - ve que Dieu bé - nit où l'a - me à

pp

sempre dolciss.

Red. *Red.* *Red.*

szív l'a - me gyűlt s'ü ég! nit,

cresc. *un poco accel.*

Red.

a tempo

Oh! fész - ket é - pi - te - nék, Ben - ne ring - na
 oh! j'en veux fai - re le nid où ton coeur se

mf *dolce*

vá - - - gyad, Fészket é - pi - te - nék, Benne ring - na
po - - - se, j'en veux fai - re le nid où ton cœur se

p *sf*

*And.**poco rit.**a tempo*

vá - - - gyad!
po - - - se.

dolce

And. *And.*

 ZENEAKADÉMIA
LISTZ MÚZEUM

And. *And.* *And.*

FINE *ad lib.* *pp*

And. *And.*

HA ÁLMOM MÉLY...

Oh, quand je dors...

V. Hugo

Fordította: Lányi Viktor

Andante

Handwritten musical score for piano and voice. The score is in G major (one sharp) and common time (C). It consists of five systems of staves. The first system shows the piano introduction with a treble and bass staff. The second system introduces the vocal melody with lyrics in Hungarian and French. The third system continues the vocal melody with more lyrics. The fourth system shows the piano accompaniment with lyrics. The fifth system shows the piano accompaniment with lyrics. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings like *p*, *pp*, *dolce*, *smorz.*, and *sempre legato*. There are also some handwritten annotations like 'una corda' and 'Red.'.

Ha ál-mom mély,
Oh, quand je dors

ak-kor vár-lak az éj - ben, Mint egy-kor Lau - - - - - rát.
viens au-près de ma cou - che, { comme à Pé - trarque

— Pet - rar-ca vár - ta hűn.
— ap - pa-rai - sait Lau - ra.

sempre dolciss.

Ha hoz-zám száll és a só-ha-jod ér - zem, E szív - ben
 Et qu'en pas - sant ton ha-lei-ne me tou - che, sou-dain ma

sempre pp

Red. *Red.*

mé - lyen eny-hül a kín. *dolciss.*
bouche che s'entr' ou - vri - ra.

Red. *Red.* *Red.* *Red.* *Red.*

ZENEAKADÉMIA
 LISZT MUZEUM

p
 Ha fá - radt
 Sur mon front

espressivo

Red. *Red.* *

főm - re a bú von majd fáty - lat És rám bo - rul a
 morne, on peut - é - tre s'a - ché - ve un son - ge noir qui

Red. * *Red.* * *Red.* *

poco a poco più moto *accel. cresc.*

fá - jó, né - ma gyász. Mint
trop long-temps du - ra, que

pp
marc.

Red. * *Red.*

é - gi an - gyalt, oly szent fény-ben lát - lak És ér - zém,
ton re - gard comme un as - tre s'é - lè - ve, (Et) sou-dain mon

cresc.

Red. *Red.* *Red.*

f *ff*

át - hat a gyó - gyu - lás, a gyó - gyu - lás, Ah! —
rê - ve ray - on - ne - ra, my - on - ne - ra!

ff

Red. tre corde * *Red.* * *Red.* *

riten. *pp* *Tempo l.* *pp*

a gyó - gyu-lás... És hogy-ha é - gőn
Puis, sur ma lê - vre,

stacc. *pp*

Red. una corda *Red.*

forr az aj - kam - ra csó - kod, Skeb - lem - re hullsz,
où vol - tige - u - ne flam - me, é - clair d'a - mour

Red.

te fény - lő tisz - ta lény... smorz.
que Dieu même é - pu - ra,

Red.

poco rall.
Egy csó - ko - dért a
pose un bai - ser, et

espress.
p *PPP*

** Red.* ** Red.* *Red.*

poco rit. *a tempo* *mf cresc.* *rinf.*
meny - ről is le - mon - dok, Sa föl - dön bol - - -
d'an - ge de - viens fem - me, sou - dain mon â - - -

f

** Red.* ** Red.* *Red.*

tre corde

- - dog nem lesz, csak én, ———— ó, csak én, csak én.
 - - me s'è - veil - le - ra, ———— s'è - veil - le - ra.

dim.

espress.

p

Red. una corda

Red.

p

Ob

dim.

Red.

Red.

Red.

Red.

riten. dolciss.

morendo

a tempo

jőjj, úgy vár-lak én, Mint Pet-rar-ca Lau-rát!
 viens, comme à Pé-trarque ap-pa-rai-sait Lau-ra!

pp

ppp

Red.

Lau-ra!

ppp

Red.

Red.

Der Gekreuzigte. Le Crucifix.

Gedicht von Victor Hugo. (1802 - 1885)

Für eine Altstimme mit Begleitung des Klaviers oder Harmoniums.

Grove : 342
Re : 642
Mi : 675

Összk. : V. 6.

(d. = 42-46)

I.

Franz Liszt.
(Komponiert 1884.) = Kohnt

Molto lento.

dolce

Altstimme.

Klavier
oder
Harmonium.

Leidender, komm, denn dies ist dein Gott,
Vous qui pleu-rez, ve-nez à ce Dieu,

der dich hei-le.
car il pleu-re.

Weinende, schaut im Tränentau
Vous qui souffrez, ve-nez à lui,

sein göttlich Bild.—
car il gué-rit.—

Fühlt, die ihr ach, ver-za-gen wollt,
Vous qui trem-blez, ve-nez à lui,

wie er so mild.
car il sou-rit.

Ei-len-der du, ver-
Vous qui pas-sez, ve-

trau-e ihm, daß er ver-wei-le.
nez à lui, car il de-meu-re.

II.

Lento. (♩ = 46)

(quasi rec. al fine)

(p) libero

Lei - dender, kömm, denn dies ist dein Gott, der dich hei - le.
 Vous qui pleu - rez, ve - nez à ce Dieu, car il pleu - re.

Wei - nen - de, schaut im Trä - nen - tau sein gött - lich Bild.
 Vous qui souff - rez, ve - nez à lui, car il gué - rit.

Fühlt, die ihr, ach, ver - za - gen wollt, wie er so mild.
 Vous qui tremblez, ve - nez à lui, car il sou - rit.

Ei - lender du, ver - traue ihm, daß er ver - wei - le.
 Vous qui pas - sez, ve - nez à lui, car il de - men - re.

(dal celo)

! dir !

III.

♩. = 42

First system of musical notation. It consists of a vocal line (treble clef) and a piano accompaniment (grand staff). The key signature is three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 3/4. The piano part begins with a *p* (piano) dynamic marking. Below the piano staff, there are markings: "Ped." (pedal) and a star symbol followed by "Ped.".

Second system of musical notation. It continues the vocal and piano parts. The vocal line has the following lyrics: "Ihr, — die weint, kommt zu diesem Gott, denn er wei —" and "Vous — qui pleu - rez, ve - nez à ce Dieu, car il pleu -". The piano part continues with a *p* dynamic marking.

ZENEAKADÉMIA
LISZT-MÚZEUM

Third system of musical notation. The vocal line has the lyrics: "net. re. Ihr, — die lei - det, kommt zu ihm, denn er wird" and "Vous — qui souffrez, ve - nez à lui, car il gué.". The piano part continues with a *p* dynamic marking.

Fourth system of musical notation. The vocal line has the lyrics: "hei - len. rit. — Ihr, — die zit - tert, kommt, o kommt zu ihm," and "Vous — qui trem - blez, ve - nez à lui,". The piano part continues with a *p* dynamic marking.

denn er ist sanft und mild. Ihr, —
Vous —
car il sou - rit.

pp

— die ver - geht, o kommt zu ihm, denn er ver - blei - bet,
— qui pas - sez, ve - nez à lui, car il de - meu - re, (4x)

p

p Ossia

denn er ver - blei - bet, er — ver - blei - bet,
car il de - meu - re, il — de - meu - re,

p

*Red. * Red. **

Ossia

er — ver - blei - bet.
il — de - meu - re.

non appoggiato p dolce dimin.

*Red. * Red. * Red. * Red. **

Quand tu chantes

Victor HUGO (1802-1885): Marie Tudor, I. 5

F. Liszt (1811-1886)

(Paris, 28 Mai 1847)

Andantino

Quand tu chan-tes ber-ce-e Le

dolce amoroso

The first system of the musical score is in G major (one sharp) and 9/8 time. It features a vocal line and a piano accompaniment. The piano part consists of a steady eighth-note pattern in the right hand and a similar pattern in the left hand, with some chords. The tempo is marked 'Andantino'.



ZENEAKADÉMIA
LISZT MŰZÉUM

soir en-tre mes bras, En-tends-tu ma pen-sé-e Qui

5

The second system continues the musical score. The piano accompaniment remains consistent with the first system, providing a harmonic and rhythmic foundation for the vocal line.

te ré-pond tout bas? ...tout bas, tout bas? Ton doux chant me rap-

dolcissimo

sempre dolce tranquillo

9

The third system concludes the musical score. The piano accompaniment features some more complex chords and a slight change in texture towards the end. The tempo remains 'Andantino'.

pel - le Les plus beaux, les plus beaux de mes pouts... Ah

14

poco rit. in tempo Chantex, ma bel - le, chantex ma bel - le, chantex tou - jours tou jours chan -

18

tez! Chantex ma bel - le, chantex ma bel - - le, chan -

22

tez, chan - tex tou - jours!

26

30

Quand tu chantes

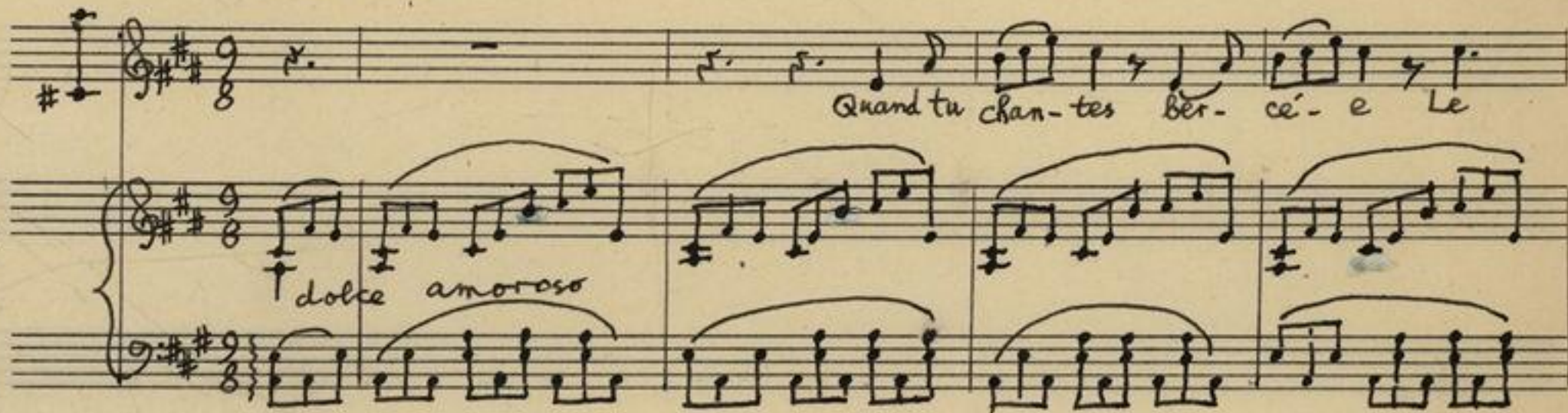
Victor HUGO (1802-1885): Marie Tudor, I. 5

F. Liszt (1811-1886)

(Paris, 28 Mai 1847)

Andantino

Edes kedves, vagy dalod
a legszebb napjaimra emlékeztet,
Eneked szörnyen,
Csak ékeledjen.



Quand tu chan-tes ber-cé-e Le

dolce amoroso



ZENEAKADÉMIA
LISZT MŰZÉUM

Távoli hang, gitárkísérettel (nyers fordítás) Amliter énekel, este
Karjaim közt ringatva
Hallod-e gondolatomat,
Mely hallan feléd neked?



soir en-tre mes bras, En-tends-tu ma pen-sé-e Qui



te ré-pond tout bas? ...tout bas, tout bas? Ton doux chant me rap-

dolcissimo

sempre dolce tranquillo

pel - la Les plus beaux, les plus beaux de mes pouts... Ah

14

in tempo
poco rit. Chantex, ma bel - le, chantex ma bel - le, chantex tou - jours - tou jours chan -

18

tez! Chantex ma bel - le chantex ma bel - - le, chan -

22

tez, chan - tex tou - jours!

26

30

143/1988

Kedves Tagtársak !

I. 1988. június 3-án 18 órakor a Sörház u. 13. sz. alatti épületünkben tartjuk me-
klubestünket.

" Liszt dalok V.Hugo verseire " címmel

Forrai Miklós, a Liszt Ferenc Társaság Főtitkára tart előadást.

Hözreműködnek: Komáromi Alice

Tényi Zoltán



ének
ZENAKADÉMIA
LISZT MŰZEUM

- zongora, a Liszt F.Zeneiskola tanárai

Szeretettel várunk minden érdeklődőt !

II. Sajnálattal értesitem a Tagtársakat, hogy a Sopronba tervezett kirándulásunk
a kellő érdeklődés hiánya miatt elmarad.

Az eddig befizetett hozzájárulásokat jun.3-án visszafizetem.

Pécs, 1988. május 25.

Csery Judit
csop.vez.

tel. = 06/72/13.140

M E G H I V Ó

A L I S Z T F E R E N C T Á R S A S Á G

szekszárdi csoportja 1987 november 13.-án,
pénteken este 6 órakor tartja klubestjét
a Liszt Ferenc Zeneiskola nagytermében.

Az est vendége:

F O R R A I M I K L Ó S

karnagy, a Zeneművészeti Főiskola tanára,
az LFT főtitkára.

Előadásának címe:

" Liszt: Victor Hugo dalai "



ZENEAKADÉMIA
LISZT MŰZEUM

Közreműködik:

Z e m p l é n i M á r i a

az Operaház magánéneke

Zongorán kísér:

V a r a s d y E m m i

a Zeneművészeti Főiskola tanszékvezető tanára.

A klubestre szeretettel meghívjuk a Liszt Ferenc Társaság
tagjait és minden érdeklődőt.

A belépés díjtalan

V. Hugo —

Liszt dalok

(TM. várlata)



ZENEAKADÉMIA
LISZT MÚZEUM

~~Liszt~~~~1968~~~~Musica Hungarica~~

Liszt V. Hugo dalai

X Oh, quand je dors

X Comment disaient-ils

X Enfant, si j'étais roi... (5=2^{es})

X Si c'est un charmant gazon (1)

[La tombe et la rose]

[Gastibelza, Bolero.]

X Quand tu chantes (erred)

[Le crucifix]

Sex - 1987 XI/13

mn

Hup - list

szellemvidékes
szell-nek ideje

2. Kórák gémium

lala'chorisa

(lala'chorisa)
Párisban } hogy
2
hold

1841 ← L  (+) 86

1801 Hup = +85

2 génusz L. Hugo

párhuzamok -
ellentétek

1

{ Születési hely? ^{nyugat} ~~Asperjón~~ - ^{ma} ~~ma~~ 1811
halál ^{Svájz közelében - Genf-től} ~~Besancon~~ Francia 1802
gyermekkor H. = 17 éves = ~~Bazant~~ 1886
munkahely ^{Parizs} 1885
munkatárs ^{Vándor (Ancey d)}
meghívás ² ^{dráma = 1 db} ^{regény = !!}
Weimar - Roma - Pesti

munkatárs?  ^{ötödik mozgó} ZENEAKADEMIA, haláláig
LISZT MŰZEUM

emberi tulajdonságok

érdeklődés

Előadó { L. is
H. is

Hugo (14 évesen) "Chateaubriand, lerak vagy senki!"

2

1800. lexikon 510.0

Benedek Marcell

17 éves, főszerkesztő alapít: Concorateur littéraire
(1822) 20 éves = Odes et poésies diverses = Odes et ballades
(1828) → (↓) végleges cím: Odes et ballades
~~1828~~ Kiegészítette és

1827 clóre megírta a romantikus dráma (tragédia)
1829 Orientales = szónok és műve
1830 "Hernani" című
1831 Notre dame de Paris = regény - ebben a műfajban is versíg!

1829 versek = az emberiség nagy kincsét jelölő "Orientales"

1848 politika, filozófia tag, akadémikus, szónok

de. 2. állam... ZENEAKADÉMIA - Bruxelles, leg...
LISZT MŰZÉUM Guernsey szigetének lakójaként, pompásan otthon

1870 - II. Napok bukása után Vitoria (de hora? Paris?)

1878 - 70 év termékeny és óriási hatású írói munkát végző

1816 = "Chateb. lerak, vagy senki!"

multirikus = Odes et ballades - van még Chateaubriand hirtelen elvett
áll.

de: 1837 = "Les voix intérieures" = mellette DROUET (ő is dinoró), aki senki
cserébe elvett tőle Később maradt.

(6000 sorok) → 1822 Cromwell (zabandita)

H. Aramais

1830 Hernani oratója

3

II/28

a vőmestényes Théophile Gautier vezérlésével
a premieren szembesültek a klasszikus dráma
híveivel

1832 Le roi s'amuse (betiltja meg a bukás
előtt)
(Verdi: Rigoletto)

1838 Ruy Blas

Burggrave (jelentéktelen bulvár; Hugo
visszatér a drámához)

A „Torquemada” más szinte karikatúrája az Hugo-i antiteziseknek:
hősei rajongó embermértékből emelkednek a magyarság csúcsára.



ZENEAKADÉMIA
LISZT MÚZEUM

Regényei:

Notre Dame de Paris (Gothic, az infelvidéki katedrális)

Les Misérables (1862) „detektív regény”

epika: Le roman des siècles

„a költő egyre jobban hiszi magáról, hogy próféta”
„a Sátán bosszújától nyert volna, hogy igazságtétel
Lucifer szándékát.”

{a béke propagandája H. nál az Európai Egységtől állandó}
{prófétai eszme}

De, úgy érzem elég volt a hosszú bevezetőből, hallgassuk meg az "ikrek" párbeszédét a megálmodott örök boldogságról, a siron tuli szerelemről.

/felolvasni eredetiben:/ La tombe et la rose

La tombe dit à la rose:

- Des pleurs dont l'aube tarrose
Que fais-tu, fleur des amours?

La rose dit à la tombe:

- Que fais-tu de ce qui tombe
Dans ton gouffre ouvert toujours?

La rose dit: -Tombeau sombre,
De ces pleurs je fais dans l'ombre
Un parfum d'ambre et de miel.

La tombe dit: Fleur plaintive,
De chaque âme qui m'arrive
Je fais un ange du ciel.

NB!

még az énekletés) - forte

/De ~~NB~~g előtt: mi majeur = la tombe; re mineur - piano = la rose/

(A dalt a Bariton énekli)

Miel

Liszt - V. Hugo - Milstein I. 93.

A júliusi förtadalom után 1830 - "Liberté" A HARMONIAS ÉVEK

Korának hivatalos szellemével szembe kacsolatba:

Hugo, Balzac, G. Sand, Paganini, Berlioz, Chopin, Keine, Massé, Saint Beuve, Dames, Delacroix, Lamennais ... de

#

Liszt - Hugo - G. Sand

Mils. I. 93. Alig akart l. tövében még egy időmber, akinek lelkiismerete oly közel állt az övéhez, mint V. Hugoé. "Kétszáz év" a jó és onkát meglátó műveiről profétai rőseje - "A természet főszege: jellemzője a harmónia", az ember élet csupa szenvedés - panasz: dióharmóniával terhes. = Ére egy Hugo = Ce qu'on entend sur la montagne - V. Hugo = Ösi levelek - tö

Az első dallást kiadta 1843 (Loreley, Am Rhein, Nignon stb.)

A második " 1844 (Oh! quand je dors stb. V. Hugo)

L. Szakit a Lamartine-től átvett lírai szemléletűs világnézetével, a báton nehiáz a haros életűek.

Barátságuk a haros évek második felében egy irodalmi asonban kezdődött (Lehet, hogy Nodier "romantikus asonlataival" találkoztak az "ARSENALÉ" Könyvtárban, melynek mindketteen gyakori látogatói voltak.

1827 l. nzenite H. hoz egy 1827.-es koncertműsor maróján:

"Ha vasárnap déklőst tud orakítani és fél órást, jőjön el Erardhoz, boldogji is bükkévé lenne."

Az első találkozás a harmadik években milárd becsüggé megült.

L.: "H. hatalmas és erős" ... a H. által megálmodott bárányon

"az egyetlen világ" mellett állnak el.

#

671. old. L. tudta, hogy H. nem szereti a zenét (kíváncsi, fonyat "műve". 678. old. "kinek állhatja" - pedig H. e maga műdján azét kéje-setreli tárgy" kinek állhatja" - pedig H. e maga műdján azét kéje-Korost volt a révelő. Isz amindj akitőlul tenél Beeth.-ot, azt lert kőmő-selogen övömmel vet

#

179. o. Dante, Shakespeare, Montesquieu, Byron, Goethe, Hugo. művei vándorvereiten eljáratkhatatlan intitársai voltak.

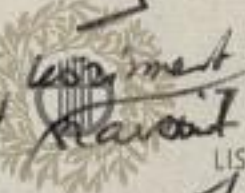
#

211. Trans. el. 4. A Noreppe (H. verse nyomán, amelynél závorsáit az stit végehez illesztette.

213.0. nap fontosságát tulajdonít a hexere, hisztnek
deklamációs erőre, harmonizáló melódiaalkotás-ba
kimeríthetetlenül belemerül; beredező kifejezés, a "törvénnyel"
pozitívabbi ábrázolás - mesterséges zongorában, a későbbi átdolgozás
során ~~ezt~~ ^{ezzel} valósítja meg a harmonikus érzék - ki sejt öntudat,
decsit. ^{Vesély} hatat a hagyományos strofikus felépítéssel, így a "kifejezés
romantikus szabadságát mindenek fele helyezi!"

228. Mint Hugo, ő is romantikus fényben látja a valóságot.

[717. (85) írás: L. a Rousseau természetfelfogása még apró rész-
letekben is rokon.]

231. L. azt akarta, hogy  ne csak a fa gyökereit el-
verze a helyes, hanem gyökereit is ismerje!

500. listát jellemző utalásai, jelzői: 500 - 502

503. Dalrac "Csak úgy lehetnek meg listák, ha meghallgatjuk Chopin
clavíráját. A magas: démon, a lényeg: angyal!"
Sztánov "Sokan találgatnak még igen szorosan, démoni
terméssel, amely hol szűkebb körökben, hol a gyengén népség
és így drámaissá válik meg."

Hugo "A művészetnek a fényt az árnyékkal kell egyenlőíteni,
a nevetést a fénnyel", az igazi kultúrát az "ellentét harmonizálja"

M. 3

531. H. és L. előadói véleménye a dráma művészetére vonatkozóan
sokban egyeznek. H.: Az emléket, akár az egész, szinte
oldalát láthatjuk. Attól függ, merre nézünk.

H



ZENEAKADÉMIA
LISZT MŰZEUM

V. Hugo → Walker - nál

~~163, 166, 169, 189, 211, 288, 394~~

- 163.0. az 1830-as júliusi forr.; - Lajos Fülöp, a kalapászing - Lőrinczben tette meg
166. A jul-i forr.-ban felszabadult liberális, bellem... Párizsba érkeztek, mert itt pergett a szellemi élet (művészet, intellektuális) telt, Sainte-Beuve, Hugo, G. Sand, Balzac, Heine, Delacroix, Devéria, Ary Scheffer, Berlioz... varssói menekültek: Chopin, Mickiewicz... **Szalmonok** és gyűltek össze elegancia, Könnyed magabiztosság = **le bon mot**
- { 167 - Adèle, Pauline : "Hittart utatartó" barátjának, Chopin feleségének, Lőrincz 21 évesen... de Barre, Hortense, Euphémie Michie, Charlotte 1832/33 laborier
- 168 "L. nem szeretett a "civilizált" zenét és a törvényes rendet mindig forradalommal és harccal akarté fölvenni.
169. 1832 tavasz, Párizs, Kolera... L. Párizsban maradt, s Hugo. nál Beeth. An. d. son. Gázindulóját juttatta.
189. 1832 11/9 Paganini koncert az Operában: "Scordatura" 1832 - ápr. (kolera). Pagan. jólelkűen gyászenged. volt jelen.
- 190 "En is jelszó vagyok!" - mondta volna Michelangelo; valójában Correggio kiáltott fel így, Raffaello és Ceciliaját meglátva.
- 211 vimmjének Gentile Párizsba Marie-kal (1836 okt. 16-án) ismét együtt a : Lamennais - Rossini - Meyerbeer; Saint-Beuve, Balzac, Heine, V. Hugo Berlioz - Chopin

1830
julius for

Notre dame de Paris (revez) 1831

identen el = itt Les misérables (1862)
" rojn lirajit, verset

le roi samuse



ZENEAKADÉMIA
LISZT MŰZEUM

Charles Baudlaire:

(1821 IV/9 Párizs – 1867 VIII. 31 uott.)

A thyrsus

Liszt Ferencnek

1862

A fátyó Párizs – Kis kulturmények sorában



v. Hugo:

le roi s'amuse =

= Rigolotto



ZENEAKADÉMIA
LISZT MŰZEUM

Marie Tudor

A Tudor: } VII. Henrik fia:
VIII. ~~HENRIK~~

gyermekai } VI. Edward (+ 1553)

Mária (+ 1558)

Erzsébet (+ 1603)

Velük Kihal a Tudor-ház
és

a női ágól származó

STUART család

öröklé a trónt

Voltaire, civilizáció

Rousseau - ré: „hogy megismerjem hitünket a kultúra áldásaiban”

Chateaubriand, a romantika elméletirője és példatárkérdője

Lamennais Bretagne: i. magánya

Lamennais: Harmonies poétiques et religieuses

lirt: „angyal költő” Hymne de l'enfant à son reveil (1845)

„Költő képvisele” les préludes

il Dumas: Jeanne d'Arc ou le bûcher

Beranger: le Juif errant (A helygőzidő, 1847)

le Vieux Vagabond (A vén csavargó, 1848)

V. HUGO = a veres garda fantáziája, érzelmes és mégis határozott magatartása, humanitárius irányzata, roms pártosa van körül t. bűnök.

- első nagy művének a „Hegyi szimfónia” alapja Hugo és hisztia verse, amit társaságban olvastak fel: Ce qu'on entend sur la montagne (a les Feuilles d'automne címlapon jelent meg 1830-ban és le 4. kötet 1847/48-ban Minifonikus költésény. Csaknem ugyanabban az időben készült el a MAZEPPA (Hugo les orientales c. kötetének kiro, epikus darabja, 1829)

Kisföld terjedelműek: Comment disaient-ils 1843
Enfant, si j'étais roi (1844, 1859)
S'il est un charmant gazon (1844)
La tombe et la rose (1844)
Cartelera, Bolero (1844)

- egy sorozat kis csillagok szokatlan csillagok s onnch közepében a legnagyobb csillag „Oh, quand je dors (1844)
- aztán nagyon rövid később a le crucifix (A feszület, 1884)

Saint-Beuve 1830-as verskötete: Consolations (1849/50). Ez is olyan „atti-fűd” olyan lírai magatartás, mint a Malediction („Átok”) s annyi más költésény tartalma.

Alfred de Musset leghíresebb versével - a bűnvalló önkritikája és az erős érzés
Költője - J'ai perdu la force et la vie (Tristesse)

... és a többi francia... Joseph Autran, Delphin Bay (= Mme Girardin) stb.
... de lirt ritkán dolgozott együtt egyáltalán apijonokkal

Hankiss II. 815. o. Zenetudományi nyakhatása

2

Kóhai R.: „Léte volt ~~az~~ első muzikus, aki a francia romantikát
zenére alkalmazta, s így az ő zongoradarabjaival kezdődött a francia
romantikus zene története, ^{az} ~~egy~~ ^{egy} jelentős, mint amilyen helytálló.”
Stb.!



ZENEAkadémia
LISZT MÚZEUM

Ich bin kein Wissenschaftler, bin nur Musiker.

Klavier: Catherine VAN LOO

Baryton: Louis LANDUYT

Wir möchten heute zwei Geistesfürsten herauf-
beschwören - meine sehr verehrten Damen und Herren -
und zwar Victor Hugo und Ferenc Liszt. Der fran-
zösische Hugo schreibt bereits als 14jähriger
Knabe folgendes: "Entweder werde ich ein Chateaubriand,
oder niemand!" Vom zehnjährigen Liszt wiederum
sagt man: "Ein neuer Mozart ist geboren!"

Johann Wolfgang Goethe, der deutsche Dich-
terfürst lebt und schafft noch zu dieser Zeit, das
heisst im ersten Drittel des vergangenen Jahrhun-
derts, um sein klassisches Lebenswerk, den "Faust"
zu beenden, als in Paris die Revolution des euro-
päischen Romantizismus bereits im Werden ist.
Die Revolutionäre der musikalischen Romantik
dagegen erblicken das Tageslicht binnen vier
Jahren, das heisst zwischen achtzehnhundertneun
und achtzehnhundertdreizehn, und zwar Mendelssohn
und Schumann, Chopin und Liszt, Verdi und
Wagner...

Kein Wunder, dass der Wechsel und die
Wandlungen in der Kunst, in der Literatur und
sozusagen an allen Gebieten des geistigen Lebens
zustande kommen, zu neuem Leben erwachen. Die
Zeit brachte sie zur Reife, die schöpferischen
Geister riefen sie ins Leben.

Beide heute aufbeschwörten Meister haben ein hohes Alter erlebt. Sie arbeiteten und schafften Enormes. Sie hielten sich an das Gelöbnis von Apelles, dem Maler Alexander des Grossen: "Nulla dies sine linea!" - Kein Tag vergehe ohne Pinselstrich, ohne etwas entworfen zu haben!

Der fünfundsiebzigjährige Liszt überlebte den dreiundachtzigjährigen Hugo um ein Jahr. So haben beide das neunzehnte, das Jahrhundert der Romantik sozusagen bis zu Ende gelebt. Hugo hat sein Ideal, Chateaubriand, weitaus überflügelt, Liszt dagegen wusste und fühlte, dass Mozart das einmalige, unnachahmbare Wunder war. Doch auf den Flügeln englischer Mechanik: Erard, Bösendorfer und Steinway, eroberte er ganz Europa: von Gibraltar bis Sankt Petersburg, von London bis Konstantinopel.

Zur Zeit der Julirevolution, um die Jahre achtzehnhundertdreissig, begegnen sich die hervorragenden Geister in den kunstliebenden, literarischen Salons, oder aber im Freundeskreis. Einige von den zahlreichen: Balzac, Berlioz, Delacroix, Dumas, Lammenais, Musset, George Sand, der polnische Chopin, der deutsche Heine, Saint

Beuve... und ganz besonders intim und fest gestaltet sich die Freundschaft zwischen Liszt und dem bereits anerkannten Schriftsteller des "Hernani", "Le roi s'amuse", "Ruy blas": mit Victor Hugo. Sie wurden in diesen Jahren die "Zwillinge", wie es hiess, und "die Keime der Zukunft erblickenden Propheten". Sie behaupten, verkünden, dass "die Natur erhaben, und ihr Kennzeichen die Harmonie ist". "Das Menschenleben aber ist von lauter Leid, Klage und Disharmonie schwanger". Liszt behauptet und schreibt es auch nieder: "Victor Hugo ist mächtig und stark.... die von ihm erträumte Gesellschaftsstruktur ist die einzige Welt, in der er selbst (Liszt) auch gerne leben möchte."

les misérables

Doch ich glaube, jetzt ist genug mit der langen Einleitung, hören wir uns lieber den Dialog der "Zwillinge" an, über das erträumte ewige Glück, über die Liebe jenseits des Grabes.

La tombe et la rose

La tombe dit a la rose:
- Des pleurs dont l'aube t'arrose
Que fais-tu, fleur des amours?
La rose dit a la tombe:
- Que fais-tu de ce qui tombe
Dans ton gouffre ouvert toujours?

La rose dit: - Tombeau sombre,
De ces pleurs je fais dans l'ombre
Un parfum d'ambre et de miel.
La tombe dit: Fleur plaintive,
De chaque âme qui m'arrive
Je fais un ange du ciel.



N.B.

(Aber noch vor dem Gesang: mi majeur - forte =
la tombe; re mineur - piano = la rose)
(Das Lied singt der Bariton.)

+ + +

Wie wir eben gehört haben, Liszts Klavier-
musik ist gleichwertiger Partner der Singstimme,
das heisst, sie "begleitet" nicht bloss. Mit eni-
ger "dichterischer Übertreibung": Liszts ist die
Singmelodie, || und die Seele der musikalischen Form-
gebung, der Poesie, ist Victor Hugos.

Und wie viele seiner Kompositionen für
Orchester und jener der symphonischen Dichtungen
inspirierte die Literatur, so zum Beispiel :
Lamartine: Les préludes, Dante: Divina commedia,
Thomas de Celano: Danse macabre, Goethe: Faust,
usw. usw.

Dem nächsten Lied könnten wir den Titel
"Serenade" geben. Eine innige Liebeserklärung,
ein Frage-Antwort-Spiel. Mit dem "quasi chitarra" -
gitarrenähnlichen Spiel des Klaviers frägt der
heissblütige Jüngling, seine Gitarre schlagend.
Während der herzlichen Antwort des Mädchens
wiederum klingt die Melodie des Klaviers sanft,
liebkosend, eine emporziehende Aufmunterung:

C o m m e n t , d i s a i e n t - i l s ...

"Comment", disaient-ils
"avec nos naseelles,
fuir les alguazils?"
"Ramez!"
disaient-elles.

"Comment", disaient-ils,
"oublier querelles,
miseres et périls?"
"Dormez!"
disaient-elles.

"Comment", disaient-ils,
"enchanter les belles
sans philtres subtils?"
"Aimez!"
disaient-elles.

S

(Das Lied singt die Sopranistin)

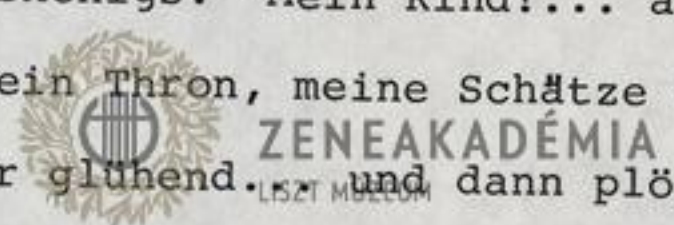
+ + +

Die meisten Lisztschen Lieder sind - selbstredend -
französisch und deutschsprachig. 8 hat
er auf Dichtungen Victor Hugos, bezugsweise ⁷Heinrich
Heines komponiert. Der langlebige Tondichter hatte

6 Johann Wolfgang Goethe

② 7 old
S'il une

seine jugendlichen Werke und Lieder später oft umgeschrieben, neukomponiert, vereinfacht. Die ursprünglich für eine hohe Stimme verfassten Lieder gestaltet er für Sänger mit tieferer Stimmlage um, und formt sie puritaner, inniger.

So ist es auch mit der zweiten, mit Recht wohlbekannten Melodie, einem Meisterwerk des Meisters der Liedkunst. Die Anrede: "Enfant!" ist das überströmende, liebkosende Geständnis des Liebeskönigs: "Mein Kind!... all meine Pracht, mein Thron, meine Schätze sind dein..." beginnt er glühend.  und dann plötzlich besänftigt sich die Prunksucht, damit die demütige, sanfte Ergebenheit zustande kommen kann: "pour un baiser de toi".

Br
E n f a n t ! s i j ' é t a i s r o i

Enfant! si j'étais roi, je donnerai l'empire,
Et mon char, et mon sceptre, et mon peuple à genoux,
Et ma couronne d'or, et mais bains de porphyre,
Et mes flottes, à qui la mer ne peut suffire,
Pour un regard de vous!

Si j'étais Dieu, la terre et l'air avec les ondes,
Les anges, les démons courbés devant la loi,
Et le profond chaos aux entrailles fécondes,
L'éternité, l'espace, et les cieux, et les mondes,
Pour un baiser de toi.

ugs a 8-ra

Hugos und Liszts schöpferische Auffassung und interpretierende Phantasie gleicht einander in vieler Hinsicht. Hugo formuliert dies wie folgt: "Wir können zahllose Seiten einer Idee, gleich die eines Berges, sehen. Es hängt davon ab, woher wir sie betrachten."

Die rousseausche Naturschwärmerei, die Naturbilder der Volksweisen leben im Lied "S'il est un charmant gazon" aus Hugos Zyklus "Nouvelle chanson sur un vieil air".

Die schrittweise emporrankende Melodie, die Sehnsucht, die Begierde löst sich - dem ewigen Gesetz der Ordnung nach - in glücklicher und sanfter Neigung, in der Erschlaffung, dem Ausruhen auf.

(Bar)

S' i l e s t u n c h a r m a n t g a z o n

S'il est un charmant gazon
que le ciel arrose,
ou brille en toute saison
quelque fleur éclore,
ou l'on cueille à pleine main
lys, chevreuille et jasmin,
j'en veux faire le chemin
où ton pied se pose!

S'il est un rêve d'amour
parfumé de rose,
où l'on trouve chaque jour,
quelque douce chose,
un rêve que Dieu bénit
où l'âme à l'âme s'unit.
Oh! j'en veux faire le nid
où ton Coeur se pose!

+ + +

innen visna a2
5-ih vesere + 6 old.

a b. old. ntan

- 8 -

Zoltán Kodály, der grosse Tondichter unseres Jahrhunderts, sagte einmal während einer seiner Unterrichtsstunden: "Wie erbärmlich leer wäre der Sommernachtshimmel, ohne die winzigen Sternenmillionen..."

In einem der Gedichte Victor Hugos können wir dagegen wie folgt lesen: "Welcher ist der helleuchtendste inmitten eines aus einer Schar Sternen bestehenden Sternbildes?" - dies ist das "Oh quand je dors..."

"Liszt war der erste Musiker, der die französische Romantik auf die Musik adaptierte, und somit beginnt mit ihm die Geschichte der französischen romantischen Musik. Dies ist geradeso bedeutend wie zutreffend" - bemerkt einer unserer prominenten ungarischen Musikästheten.

Das jetzt erklingende zauberhafte Lied bedarf keiner weiteren Worte mehr.

S

O h , q u a n d j e d o r s

Oh, quand je dors, viens auprès de ma couche,
comme à Pétrarque apparaissait Laura.
Et qu'en passant ton haleine me touche...
Soudain ma bouche s'entr'ouvrira.

Sur mon front morne, où peut-être s'achève
un songe noir qui trop longtemps dura,
que ton regard comme un astre s'élève,
Et soudain mon rêve rayonnera!

Puis, sur ma levre, où voltige une flamme,
Éclair d'anour que Dieu même épura,
pose un baiser, et d'ange deviens femme,
soudain mon âme s'éveillera!

Oh viens, comme à Pétrarque apparaissait Laura!

+ + +

Die Körner unserer Sanduhr sind abgeronnen, unsere Zeit ist verfliegen.

Soviel liess der heutige Tag aus den Hugo-Liszt Liedern zu. Ich gestehe, es tut mir leid, dass für die Vorführung des hehren "Gastibelza, bolero", des späten "Crucifix" und des unlängst in Budapest aufgefundenen Manuskript des "Quant tu chantes" keine Zeit mehr übrig ist.

Sein wir jedoch nicht unersättlich, wir haben uns ja bloss an den wohlbekannten Rat Victor Hugos gehalten: "Der Hörer möge nicht nur die Früchte des Baumes geniessen, sondern auch dessen Wurzeln erkennen."

Wir können dem auch Liszts oft zitierten, weisen dreiwörtigen Rat hinzufügen:

"Faire, sans dire!"

-

Dank unseren mitwirkenden Künstlern und Ihnen, meine geduldigen Zuhörer. Von den Leitern und Mitgliedern der organisierenden-veranstaltenden Société Liszt de Belgique verabschiede ich mich mit freundschaftlichem Gruss im Namen der bereits fast hundert Jahre zählenden Liszt-Société, Budapest.

Két szellemóriást szeretnénk ma idézni -tisztelt hölgyeim és uraim-, Victor Hugot és Liszt Ferencet. A francia Hugo már 14 évesen leírja: "Chateaubriand lesznek, vagy senki!" A magyar Liszt-ről meg ezt mondják 10 éves korában: "Új Mozart, született!"

(Wolfgang ~~Amadeus~~ Goethe)
A német költőfejedelem ekkor, a múlt század első harmadában még él és alkot, hogy befejezze klasszikus életművét, a Faust-ot, amikor Párizsban már megszületik az európai romanticizmus forradalma. A zenei romantika forradalmárai pedig négy éven belül, 1809 és 1813 között látnak napvilágot: Mendelssohn és Schumann, Chopin és Liszt, Verdi és Wagner...

Nem csoda, hogy a változások és változások a művészetekben, irodalomban és a szellemi élet szinte minden területén megszületett, újjászületett. Az idő megérlelte s a génuszok megteremtették.

Mindkét mára megidézett mester hosszú életű volt. Rendkívül sokat dolgoztak és alkottak. Betartották Apelles-nek, Nagy Sándor festőjének fogadalmát: Nulla dies sine linea! Ne muljék el nap ecsetvonás, írás nélkül! A 75 éves Liszt egy évvel élte túl a 83 éves Hugot. Így mindketten mondhatni végigélték a XIX. századot, a romantika századát. Hugo messze tulszárnyalta eszményképét Chateaubrian-t, Liszt pedig bölcsen tudta és érezte, hogy Mozart az egyetlen csoda, utánozhatatlan, de angolmehaniás Erard-Bösendorfer-Steinway zongóákkal még életében meghódította egész Európát: Gibaltártól Szentpétervárig, Londontól Konstantinápolyig.

A juliusi forradalom idején, az 1830-as évek táján a kor kiváló szellemi találkozónak s kötnek barátságot a művészet és irodalomkedvelő szalonokban, vagy baráti körben. Néhányat a sok-sok közül: Balzac, Berlioz, Dumas, Delacroix, Lammenais, Musset, George Sand, a lenyúl Chopin, a német Heine, Saint Beuve...és különösen meghitt és szilárd Liszt és az Hernani, a Roi s'amuse, a Ruy Blas néhány éve megismert és már elismert írójával: Victor Hugo-val. Ők ekkor és itt lettek, -ahogy a vélemények mondták "Ikertestvérek" s "a jövő csiráit meglátó

próféták". Vallják, hogy a "természet fenséges, és jellemzője a harmónia". Az emberi élet pedig csupa szenvedés, panasz, diszharmóniával terhes". Liszt vallja és papírra is veti: "Victor Hugo hatalmas és erős... az ő általa megálmodott társadalom az egyetlen világ, melyben ő is /Liszt/ szívesen élne".

De, úgy érzem elég volt a hosszú bevezetőből, hallgassuk meg az "ikrek" párbeszédét a megálmodott örök boldogságról, a siron tuli szerelemről.

/felolvasni eredetiben:/ La tombe et la rose

La tombe dit à la rose:

- Des pleurs dont l'aube tarrose
Que fais-tu, fleur des amours?

La rose dit à la tombe:

- Que fais-tu de ce qui tombe
Dans ton gouffre ouvert toujours?

La rose dit: -Tombeau sombre,
De ces pleurs je fais dans l'ombre
Un parfum d'ambre et de miel.

La tombe dit: Fleur plaintive,
De chaque âme qui m'arrive
Je fais un ange du ciel.

NB!

még az éneklet - forte
/De ~~előtt~~ *előtt*: mi majeur = la tombe; re mineur - piano = la rose/
(A dalt a Bariton énekli)

+ + + + +

Amint hallottuk Liszt zongora-zenéje egyenrangú társaz ének-szólamnak. Tehát nem csak "kísér". Tehát némi "költői túlzással": az énekdallam Liszté, a zongora zenei megoldásának lelke -a költeményé, Victor Hugoé. ^(zenekaros, vagy) És hány szimfonikus költeményének ihletője a költészeti; Lamartine: Les preludes, Dante: Divina commedia, Thomas de celano: Dans macabre, Goethe: Faust... etc. etc.

"Szerenád" címet is adhatnánk adhatnánk a következő dalnak. Bensőséges szerelmi vallomás, kérdés -felelet játék. A zongora "quasi chitarra", gitárszerű játékkal kérdez a forrószívű ifjú, s gitárja pengéje. A lány szíves válaszával a zongora dallama lágy,

simogató, felfelé fajló biztatás.

/felolvasni csak eredetiben:/

C o m m e n t , d i s a i e n t - i l s . . .

"Comment", disaient-ils
"avec nos nacelles,
fuir les alguazils?"
"Ramez!"
disaient-elles.

"Comment", disaient-ils,
"oublier querelles,
misères et périls?"
"Dormez!"
disaient-elles.

"Comment", disaient-ils,
"enchenter les belles
sans philtres subtils?"
"Aimez!"
disaient-elles.

/a dalt a Szoprán énekli/

+ + + + +

Liszt legtöbb dala -érthető- francia és német nyelvű. .

Nyolca

Victor Hugo és ^{heket} Heinrich Heine verseire. A hosszú életű zeneköltő
fiatalkori műveit, dalait is, később gyakran átírja, újra komponálja,
egyszerűsíti. Az eredetileg magas hangra irtat, mélyebb hangú daléneke-
seknek alakítja át és puritánabbra, bensőségebbre hangolja.

(2 már)
Ilyen második megfogalmazású méltán közismert dal^{am}, a dal meste-
rének is egyik remeke. A megszólítás: "Enfant!", Iszerelemkirály túl-
csorduló, becéző vallomása: "Mein Kind!"... minden pompám, trónom, kin-
csem a tiéd...kezd forrón... s aztán megszeli²dül hirtelen a hivalkodás,
hogyan megszülessék az alázatos, mindennél szelidebb, emberi alázat: "pour
un baiser de toi".

E n f a n t ! s i j ' é t a i s r o i

Enfant! si j'étais roi, je donnerai l'empire,
Et mon char, et mon sceptre, et mon peuple à genoux,
Et ma couronne d'or, et mais bains de porphyre,
Et mes flottes, à qui la mer ne peut suffire,
Pour un regard de vous!

Si j'étais Dieu, la terre et l'ait avec les ondes,
Les anges, les démons courbés devant la loi,
Et le profond chaos aux entrailles fécondes,
L'éternité... l'espace, et les cieux, et les mondes,
Pour un baiser de toi.

Hugo és Liszt alkotói véleménye és előadói fantáziája sok-sok vonatkozásban azonos. Hugo így fogalmazza ezt meg: "Az eszmének, akár a hegynek, számtalan oldalát láthatjuk. Attól függ, merről nézzük".

A Rousseau-i természetrajongás, a népalok természeti képei élnek a "Nouvelles chansons sur un vieil Air" Hugo verssorozat "S'il est un charmant gazon" című dalában.

A lépésről lépésre felkésző dallamokat, vágyakat, feloldja - a rend örök törvénye szerint - a boldog és szelíd lehajlás, elernyedés, megpihenés.

S' I L E S T U N C H A R M A N T G A Z O N

S'il est un charmant gazon
que le ciel arrose,
où brille en toute saison
quelque fleur éclore,
où l'on cueille à pleine main
lys, chèvrefeuille et jasmin,
j'en veux faire le chemin
où ton pied se pose !

S'il est un rêve d'amour
parfumé de rose,
où l'on trouve chaque jour,
quelque douce chose,
un rêve que Dieu bénit
où l'âme a l'âme s'unit.
Oh! j'en veux faire le nid
où ton Coeur se pose !

+ + + + +

Századunk nagy magyar zeneköltője K o d á l y Zoltán egy tanítási óráján ezt mondta:

Mily szánalmas és üres lenne a nyári éjszaka mennyboltja, milliónyi apró csillag nélkül..."

Victor H u g o egyik versében pedig ez olvasható: "Egy sereg csillagból szerkesztett csillagkép közepén melyik a legtündöklőbb ? - az "Oh, quand je dors..."

"Liszt volt az első muzsikus, aki a francia romantikát z e n é r e alkalmazta s így vele kezdődik a francia romantikus

~~romantikus~~ zene története. Ez éppoly jelentős, mint amilyen helytálló", állapítja meg egy kiváló magyar zeneesztétánk.

A most felhangzó /felcsendülő/ varázslatos dal előtt nincs helye már a szónak.

O H , Q U A N D J E D O R S

Oh, quand je dors, viens auprès de ma couche,
comme à Pétrarque apparaissait Laura.

Et qu'en passant ton haleine me touche...

Soudain ma bouche s'entr'ouvrira.

Sur mon front morne, où peut-être s'achève
un songe noir qui trop longtemps dura,
que ton regard comme un astre s'élève,
Et soudain mon rêve rayonnera!

Puis, sur ma lèvre, où voltige une flamme,
Éclair d'amour que Dieu même épura,
pose un baiser, et d'ange deviens femme,
soudain mon âme s'éveillera!

Oh viens, comme à Pétrarque apparaissait Laura!



Homokóráink szemel lepereregtek, időnk lejárt /elszállt ?/

A nyolc Liszt-Hugo dalból a mai nap ennyit engedélyezett.

Bevallom, sajnálom, hogy a férfias "Gastibelza-bolero"-ra, a kései "Crucifix"-ra és a nemrég Budapesten talált kéziratot "Quint tu chantes" bemutatására már nem kerülhetett sor.

De ne legyünk telhetetlenek, mert hiszen csak Victor Hugo közismert tanácsát fogadtuk meg: "ne csak a fa gyümölcsét élvezze a hallgató, hanem gyökereit is ismerje meg."

Hozzátehetjük ^{Liszt}gyakran használt 3 szavas bölcs tanácsát:

"Fair, sans dire!"

Közreműködő művészeinknek hála. Önöknek, türelmes hallgatóink: köszönet. A szervező-rendező Société Liszt de Belgique vezetőinek és tagjainak pedig - a lassan 100 éves Liszt-Société-Budapest nevében - szíves üdvözléssel búcsúzom.

47

Wolfgang ~~Goethe~~ Goethe

A juliusi forradalom idején, az 1830-as évek táján a kor kiváló szellemei találkoznak s kötnek barátságot a művészet és irodalomkedvelő salonokban, vagy baráti körben. Néhányat a sok-sok közül: Balzac, Berlioz, Dumas, Delacroix, Lammenais, Musset, George Sand, angel Chopin, a német Heine, Saint Beuve...és különösen meghitt és szilárd Liszt és² az Hernani, a Roi s'amuse, a Ruy Blas néhány éve megismert és már elismert írójával: Victor Hugo-val. Ők ekkor, és itt lettek, -ahogy avélemények mondták "Ikertestvérek" s "a jövő csiráit meglátó

próféták". Vallják, hogy a "természet fenséges, és jellemzője a harmónia". Az emberi élet pedig csupa szenvedés, panasz, diszharmóniával terhes". Liszt vallja és papírra is veti: "Victor Hugo hatalmas és erős... az ő általa megálmodott társadalom az egyetlen világ, melyben ő is /Liszt/ szívesen élne".

Hugo és Liszt alkotói véleménye és előadói fantáziája sok-sok vonatkozásban azonos. Hugo így fogalmazza ezt meg: "Az eszmének, akár a hegynek, számtalan oldalát láthatjuk. Attól függ, merről nézzük".

A Rousseau-i természetrajongás, a népalok természeti képei élnek a "Nouvelles chansons sur un vieil Air" Hugo verssorozat "S'il est un charmant gazon" című dalában.

A lépésről lépésre felkészítő dallamokat, vágyakat, feloldja - a rend örök törvénye szerint - a boldog és szelíd lehajlás, elernyedés, megpihenés.

S'IL EST UN CHARMANT GAZON

Ha volna oly tarka rét
S'il est un charmant gazon
que le ciel arrose,
où brille en toute saison
quelque fleur éclos,
où l'on cueille à pleine main
lys, chèvrefeuille et jasmin,
j'en veux faire le chemin
où ton pied se pose !

S'il est un rêve d'amour
parfumé de rose,
où l'on trouve chaque jour,
quelque douce chose,
un rêve que Dieu bénit
où l'âme a l'âme s'unit.
Oh! j'en veux faire le nid
où ton Coeur se pose!

Amint hallottuk Liszt zongora-zenéje egyenrangú társaz ének-
szólamnak. Tehát nem csak "kísér". Tehát némi "költői túlzással":
az ének dallam Liszté, a zongora zenei megoldásának lelke -a költe-
ményé, Victor Hugoé. ^(zenekaros, vagy) És hány (szimfonikus költeményének ihletője a
költészet; Lamartine: Les préludes, Dante: Divina commedia, Thomas de
Celano: Dans macabre, Goethe: Faust... etc. etc.

"Szerenád" címet is adhatnánk ~~adhatnánk~~ a következő dalnak.
^{comment = hogyan, mit tegyek?}
Bensőséges szerelmi vallomás, kérdés -felelet játék. A zongora
"quasi chitarra", gitárszerű játékkal kérdez a forrószívű ifjú,
~~gitárja pengőit.~~ A lány szíves válaszával a zongora dallama lágy,



ZENEAKADÉMIA
LISZT MÚZEUM

simogató, felfelé fajló biztatás.

~~/felolvasni csak eredetiben:/~~

C o m m e n t , d i s a i e n t - i l s . . .

"Comment", disaient-ils
"avec nos nascelles,
fuir les alguazils?"
"Ramez!" = ^{felfusson...}
disaient-elles.

"Comment", disaient-ils,
"oublier querelles,
misères et périls?"
"Dormez!"
disaient-elles.

= álmodjon!

vágyódjon! (?)
(igyekezzon)

"Comment", disaient-ils,
"enchenter les belles
sans philtres subtils?"
"Aimez!"
disaient-elles.

szeressen!

~~/a dalt a Szoprán énekli/~~

+ + + + +

Századunk nagy magyar zeneköltője K o d á l y Zoltán egy tanítási óráján ezt mondta:

Mily szánalmas és üres lenne a nyári éjszaka mennyboltja, milliónyi apró csillag nélkül..."

Victor H u g o egyik versében pedig ez olvasható: "Egy sereg csillagból szerkesztett csillagkép közepén melyik a legtündöklőbb? - az "Oh, ^a quand je dors..."

"Liszt volt az első muzsikus, aki a francia romantikát z e n é r e alkalmazta s így vele kezdődik a francia romantikus ~~romantikus~~ zene története. Ez éppoly jelentős, mint amilyen helytálló", állapítja meg egy kiváló magyar zeneesztétánk.

A most felhangzó / ZENEAKADÉMIA / varázslatos dal előtt nincs helye már a szónak, *hacsak nem: Petrarca - Laura*

O H , Q U A N D J E D O R S

Oh, quand je dors, viens auprès de ma couche,
comme à Pétrarque apparaissait Laura.
Et qu'en passant ton haleine me touche...
Soudain → Soudain ma bouche s'entr'ouvrira.

Sur mon front morne, où peut-être s'achève
un songe noir qui trop longtemps dura,
que ton regard comme un astre s'élève,
Et soudain mon rêve rayonnera!

Puis, sur ma lèvre, où voltige une flamme,
Éclair d'amour que Dieu même épura,
pose un baiser, et d'ange deviens femme,
soudain mon âme s'éveillera!

Oh viens, comme à Pétrarque apparaissait Laura!

Liszt szólóhangra írt dalainak száma kb. 80, átíratokkal együtt több, mint a duplája

És még mindig vannak lappangók is. (1972)
Nemrég... látott napvilágot a Grégh. Ktár vásárlásáról (London)
egy rejtett ^{Liszt kézirat} kincs, melyet Kitűnő és sörgeos zenetudósunk Dr. KECSKEMÉTI ISTVÁN...

Victor Hugo: Marie TUDOR drámájában

VIII. Henrik első felesége - Angol királyné

házi

VIII. Henrik lánya, a negyedik Erzsébet (1603) testvére

Velük kihal a TUDOR ház is, jön a STUART (II. Jakab)

Egy távoli hang, gitárkísérettel = bölcsődalt, (berceus +) énekel, mint egy szelvényes, altatódal: „serena” (szereená), „esti dal”, Siabolen B.: „Ophelia dallam”, Liszt jellegzetes érzelmű hangja; az utasítás: „Andantino, dolce amoroso” - ringatózó pentaton-os, ringatózó 9/8-os melódia: s-d-r-m-l'

Ször. nyen fordít-ban:

Mikor énekelisz, este

Karjaim közt ringatra

Hallod-e gondolatomat,

Mely halkán felül neked?

Édes (lány) dalod a legzebb napjaimra emlékeztet.

Énekeljen szépségem,
Csak énekeljen!

ének: Quand tu chantes

Liszt legtöbb dala -érthető- francia és német nyelvű. ← Nyolca
 hetet -~~hetet~~ ^{hazott Johann Wolfgang Goethe} Victor Hugo és Heinrich Heine verseire. A hosszú életű zeneköltő
 fiatalkori műveit, dalait is, később gyakran átírja, újra komponálja,
 egyszerűsíti. Az eredetileg magas hangra irtat, mélyebb hangú daléneke-
 seknek alakítja át és puritánabbra, bensőségesebbre hangolja.

(2. már még első) Ilyen második megfogalmazású méltán közismert dal, a dal meste-
 rének is egyik remeke. A megszólítás: "Enfant!", a szerelemkirály túl-
 csorduló, becézó vallomása: "Mein Kind!"... minden pompám, trónom, kin-
 csem a tiéd...kezdi forrón... s aztán ²megszelidül ¹hirtelen a hivalkodás,
 hogy megszülessék az alázatos, mindennél szelidebb, emberi alázat: "pour
 un baiser de toi".

E n f a n t ! s i j ' é t a i s r o i

Enfant! si j'étais roi, je donnerai l'empire,
 Et mon char, et mon sceptre, et mon peuple à genoux,
 Et ma couronne d'or, et mais bains de porphyre,
 Et mes flottes, à qui la mer ne peut suffire,
 Pour un regard de vous!

Si j'étais Dieu, la terre et l'ait avec les ondes,
 Les anges, les démons courbés devant la loi,
 Et le profond chaos aux entrailles fécondes,
 L'éternité, l'espace, et les cleux, et les mondes,
 Pour un baiser de toi.

+ + + + + + + + + +

Homokóráink szemei leperegtek, időnk lejárt /elszállt ?/

A nyolc Liszt-Hugo dalból a mai nap ennyit engedélyezett.

Bevallom, sajnálom, hogy a férfias "Gastibelza-bolero"-ra, a
 kései "Crucifix"-ra és a ^{"La tombe et la rose"} ~~néhány Budapesti talált kézirat~~
 "Quint tu chantes" bemutatására már nem kerülhetett sor.

De ne legyünk telhetetlenek, mert hiszen csak Victor
 Hugo közismert tanácsát fogadtuk meg: "ne csak a fa gyümölcsét
 élvezze a hallgató, hanem gyökereit is ismerje meg."

Hozzátehetjük Liszt gyakran használt 3 szavas bölcs tanácsát:
 "Fair, sans dire!"

Közreműködő művészeinknek hálá. Önöknek, türelmes hallgatóink:
 köszönet.

Charles Baudelaire: A fájo Párizs - kis költemények prózában

(1821-1867)

Spleen de Paris

Petits Poèmes en prose (1862)
poèmes

A THYRSUS

LE THYRSE.

A France Liszt

Liszt Ferencnek

(Szabo Lőrinc)

Mi a thyrsus? Lelki és költői értelemben szent jelkép pagok, vagy papnők kezében, annak az istenségnek az ünnepe, akinek tolmácsai és szolgái. Fizikailag azonban csak egy bot, egy csupasz bot, komló-rúd, vagy szőlőkaró, száraz, kemény és egyenes. E bot körül szeszélyes kunkorgásokban, indák és virágok játszanak és boldogulnak, ezek görbe-gurbán és szökevények módjára, azok lehajoltan, mint harangok vagy felborult kúpok. És a vonalaknak és síneknek ebből a gyöngéd vagy harsány szövéséből csodálatos dícsfény árad. Nem azt monthatnánk-e, hogy ez a sok finom pártá, ez a sok kehely, megannyi illat- és színtobbanás, misztikus fandangót jár a hieratikus bot körül? Nem azt monthatnánk-e, hogy a görbe vonal és a spirális az egyenes vonalnak udvarol és azt táncolja körül néma imádatban? És mégis, melyik oktalannal halandó merevszelné eldönteni, hogy vajon a virágok és a vonyigék készültek-e a bot számára, vagy hogy a bot nem ürügy-e csupán, bemutatni a szőlőindák és a virágok szépségét? A thyrsus az ön bámulatos költőiségét ábrázolja, hatalmas és tündélt mester, drága bacchánsa a titokratos és szenvedélyes frépnek. Soka nimfa, kit végsőig örjített a győzhetetlen Bacchus, nem ráta olyan erővel és annyi szeszéllyel tomboló társainak feje fölé a thyrsusát, mint ahogy ön lengeti zsenijét testvéreinek a szíve fölé. - A bot: az ön akarat, egyenes, erős és rendíthetetlen; a virágok: az ön szeszélyes képzelgetés a sétája az akarat körül; a női elem végzivele káprázatos piruettjeit a him körül. Egyenes vonal és arabeszk vonal; szándék és kifejezés; az akarat merevsége, a rúd hajlékonysága; a cél egyetése, az eszközök változatossága: mindenható és orvhatatlan elegye a lángelmének - melyik lélek bűvárában lesz elő-elvetemült bátorság, hogy megosszon és külviláson benneteket?

Drága Liszt, a ködötön át, a folyókon túl, túl a városok, amelyekben az ön dicőségét zengik a zongorák, ahol az ön bölcsességét terjesztik a nyomdagépek, akárhol legyen is, az örök város tündöklésében, vagy álmodó tájak ködében, melyeket Cambrinus vígarta, miközben ön az öröm, vagy

a mondhatatlan fájdalom énekeit zengi vagy mélysége, töpnyégeit bízza
papírra, énekes az örökkévaló Gyönyörnek és Szorongásnak, filozófus,
kétke és művész, közintem a halhatatlanságban!

Thyrsos (gör., gör.-lat. : thyrsus) Dionysosnak (Bakchosnak) és
Kirároinak borostyánnal és szőlőgallyal átfont, felül fenyőtobozzal
végrődő botja.

(Révai lexikon, 18. kötet, 259. old.)

Gambrinus, mondabeli flandriai király. Ezik hagyomány szerint a G.
név Jan primus-ból (a. m. I. János) Keletkezett; ez brabanti herceg volt,
aki a brüsszeli söröző céh kérésére a céh díszelnökségét elfogadta; miért
is kezében habzó söröspohárral van ábrázolva a céh gyűléstermében.
Lassankint aztán a Jan primus G.-ba változott át; a herceget a monda
királyné tette és a sör feltalálását neki tulajdonította. De ez a monda
csak később Keletkezett, történeti alappja nincs.